

Analiza zagrożeń, w tym identyfikacji, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpienia się, uprawiania sportu, rekreacji

na terenie

Załęczańskiego Parku Krajobrazowego

Opracował: Krystyna Bartocha, Łukasz Olszok
Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego
Oddział Zespołu w Kalinie
ul. Lompy 6: Kalina, 42-284 Herby
Tel: 34 357 49 02, 519 141 502
E-mail: zpkkalina@zpk.com.pl

Kalina, 2025 r.

SPIS TREŚCI

1. Wstęp
2. Cel opracowania oraz podstawy prawne.
3. Uwarunkowania udostępniania obszarów wodnych dla Załęczańskiego Parku Krajobrazowego.
4. Miejsca w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpienia się, uprawiania sportu lub rekreacji.
5. Mapa Załęczańskiego Parku Krajobrazowego
6. Sieci hydrograficzne dla Załęczańskiego Parku Krajobrazowego
7. Wykaz tabelaryczny wód znajdujących się na terenie Załęczańskiego Parku Krajobrazowego.
8. Zagrożenie znajdujące się na obszarach wodnych w obszarze Załęczańskiego Parku Krajobrazowego.
9. Siły i środki, które mogą być wykorzystywane dla ograniczania zagrożeń oraz akcji ratowniczych na terenie Załęczańskiego Parku Krajobrazowego.
10. Bibliografia.
11. Kontakt alarmowy.

1. Wstęp

Załęczański Park Krajobrazowy położony na Wyżynie Woźnicko-Wieluńskiej utworzony został na podstawie uchwały XIII/50/78 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Sieradzu dnia 5 stycznia 1978 roku (Uchwała nr XIII/50/78). W 1989 roku, na mocy Uchwały nr VIII/44/89 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Sieradzu, zostały zmienione granice Załęczańskiego Parku Krajobrazowego i jego strefy ochronnej w obrębie województwa sieradzkiego (Uchwała nr VIII/44/89), oraz Uchwała Nr VI/59/10/2023 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 28 sierpnia 2023r. w sprawie Załęczańskiego Parku Krajobrazowego w części położonej w województwie śląskim.

Załęczański Park Krajobrazowy położony jest na terenie trzech województw (łódzkiego, opolskiego i śląskiego). Zdecydowana większość Parku leży na terenie województwa łódzkiego. Fragment położony na terenie województwa śląskiego wchodzi w skład Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego.

Ten niezwykle ciekawy pod względem przyrodniczym oraz kulturowym park krajobrazowy utworzony został w 1978 roku. Jego powierzchnia wynosi 14 750 ha, do której dodatkowo przylega strefa ochronna licząca 12 010 ha. Z tego obszaru na terenie województwa śląskiego znajduje się 880,34ha oraz otulinę o powierzchni 2726,49ha.

W śląskiej części Załęczańskiego Parku Krajobrazowego znajduje się jeden rezerwat przyrody „Bukowa Góra”. W otulinie śląskiej części Parku znajdują się dwa cenne rezerwaty: „Szachownica” i „Stawiska”. Pomniki przyrody występujące na terenie śląskiej części Załęczańskiego Parku Krajobrazowego są to dęby szypułkowe o obwodach ok. 450 cm, rosnących przy rezerwacie Stawiska.

2. Cel opracowania oraz podstawy prawne.

Celem niniejszego opracowania jest analiza zagrożeń dla osób przebywających na obszarach wodnych **Załęczańskiego Parku Krajobrazowego** w tym identyfikacja miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpienia się, uprawiania sportu lub rekreacji.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz.U. z 2023 r., poz. 714) zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach wodnych polega w szczególności na:

- 1) Dokonaniu, we współpracy z policją i działającymi na danym terenie podmiotami, o których mowa w art. 12 ust. 1, analizy zagrożeń, w tym identyfikacji miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpienia się, uprawiania sportu lub rekreacji.
- 2) Oznakowaniu i zabezpieczeniu terenów, obiektów i urządzeń przeznaczonych do pływania, kąpienia się, uprawiania sportu lub rekreacji na obszarach wodnych.
- 3) Prowadzeniu działań profilaktycznych i edukacyjnych do tyjących bezpieczeństwa na obszarach wodnych, polegających w szczególności na:
 - oznakowaniu miejsc niebezpiecznych,
 - objęciu nadzorem, we współpracy z policją i podmiotami, o których mowa w art. 12 ust. 1, miejsc niebezpiecznych, w tym miejsc zwyczajowo wykorzystywanych do kąpieli,
 - uświadamianiu zagrożeń związanych z wykorzystywaniem obszarów wodnych, w szczególności prowadzeniu akcji edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży szkolnej.
- 4) Informowaniu i ostrzeganiu o warunkach pogodowych oraz innych czynnikach mogących powodować utrudnienia lub zagrożenia dla zdrowia lub życia osób.
- 5) Zapewnieniu warunków do organizowania pomocy oraz ratowania osób, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia. Za zapewnienie bezpieczeństwa, o którym mowa w art. 4 ust. 1 ww. ustawy, odpowiada (art. 4 ust. 2)
 - na terenie parku narodowego lub krajobrazowego - dyrektor parku,
 - na terenie, na którym prowadzona jest działalność w zakresie sportu lub rekreacji - osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która prowadzi działalność w tym zakresie,
 - na pozostałym obszarze - właściwy miejscowo wójt, burmistrz, prezydent miasta - zwani dalej "zarządzającym obszarem wodnym".

Zadania, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy, wykonywane przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta na obszarze, o którym mowa w art. 4 ust. 2 pkt 3, należą do zadań własnych gminy.

3. Uwarunkowania udostępniania wód Załęczańskiego Parku Krajobrazowego

Załęczański Park Krajobrazowy został utworzony 5 stycznia 1978 roku, na mocy Uchwały Nr XIII/50/78 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Sieradzu. Posiadający powierzchnię 860 ha. Zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 20 lipca 2017r. Prawa wodnego.

Każdemu przysługuje prawo do powszechnego korzystania z publicznych śródlądowych wód powierzchniowych, morskich wód wewnętrznych oraz z wód morza terytorialnego, jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej.

Powszechne korzystanie z wód służy do zaspokajania potrzeb osobistych, gospodarstwa domowego lub rolnego, bez stosowania specjalnych urządzeń technicznych, a także do wypoczynku, uprawiania turystyki, sportów wodnych oraz, na zasadach określonych w przepisach odrębnych, amatorskiego połowu ryb.

4. Miejsca w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji

Zestawienie miejsc, gdzie zidentyfikowano zagrożenia dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji. W opracowaniu użyto sformułowań dotyczących miejsc, które wykorzystywane są do rekreacji wodnej (kąpiele, pływanie itp.).

Są to: „kąpielisko”, „miejsce wykorzystywane do kąpeli” oraz „Wyznaczony obszar wodny”.

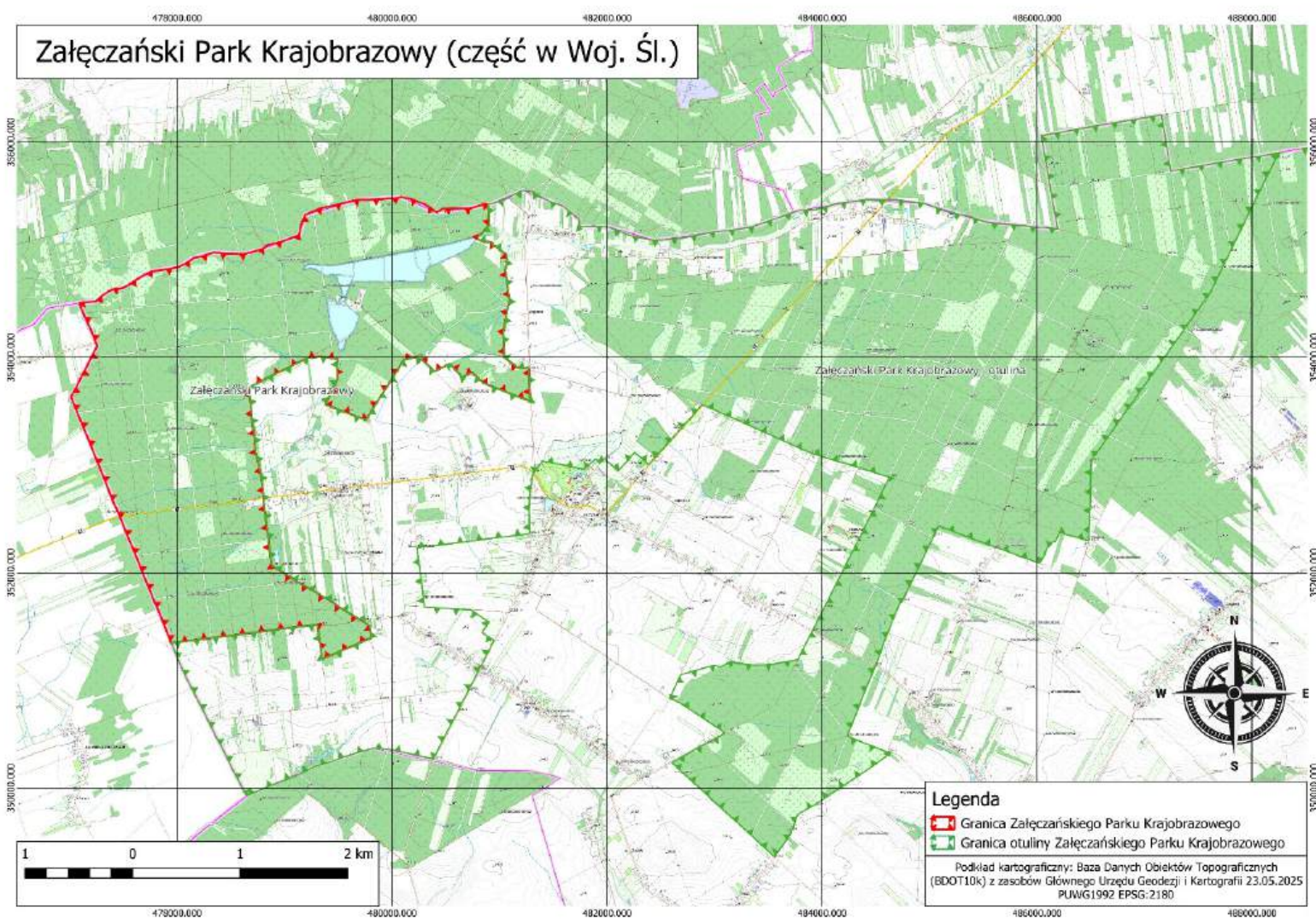
W przypadku zwrotu „**kąpielisko**”, rozumie się przez to miejsce zdefiniowane zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne: kąpielisko - rozumie się przez to wyznaczony przez radę gminy wydzielony i oznakowany fragment wód powierzchniowych, wykorzystywany przez dużą liczbę osób kąpiących się, pod warunkiem że w stosunku do tego kąpieliska nie wydano stałego zakazu kąpeli; kąpieliskiem nie jest: pływalnia, basen pływacki lub uzdrowski, zamknięty zbiornik wodny podlegający oczyszczaniu lub wykorzystywaniu w celach terapeutycznych, sztuczny, zamknięty zbiornik wodny, oddzielony od wód powierzchniowych i wód podziemnych.

W przypadku użytego w opracowaniu zwrotu „**miejsce wykorzystywane do kąpeli**” nie ma ono odniesienia do definicji ustawowej, a jedynie są to miejsca wykorzystywane do kąpeli, np. „dzikie plaże” itp., bardzo często bez jakiegokolwiek infrastruktury.

W przypadku zwrotu „**Wyznaczony obszar wodny**” rozumie się przez to kąpielisko, miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli, pływania oraz inne obiekty dysponujące nieckami

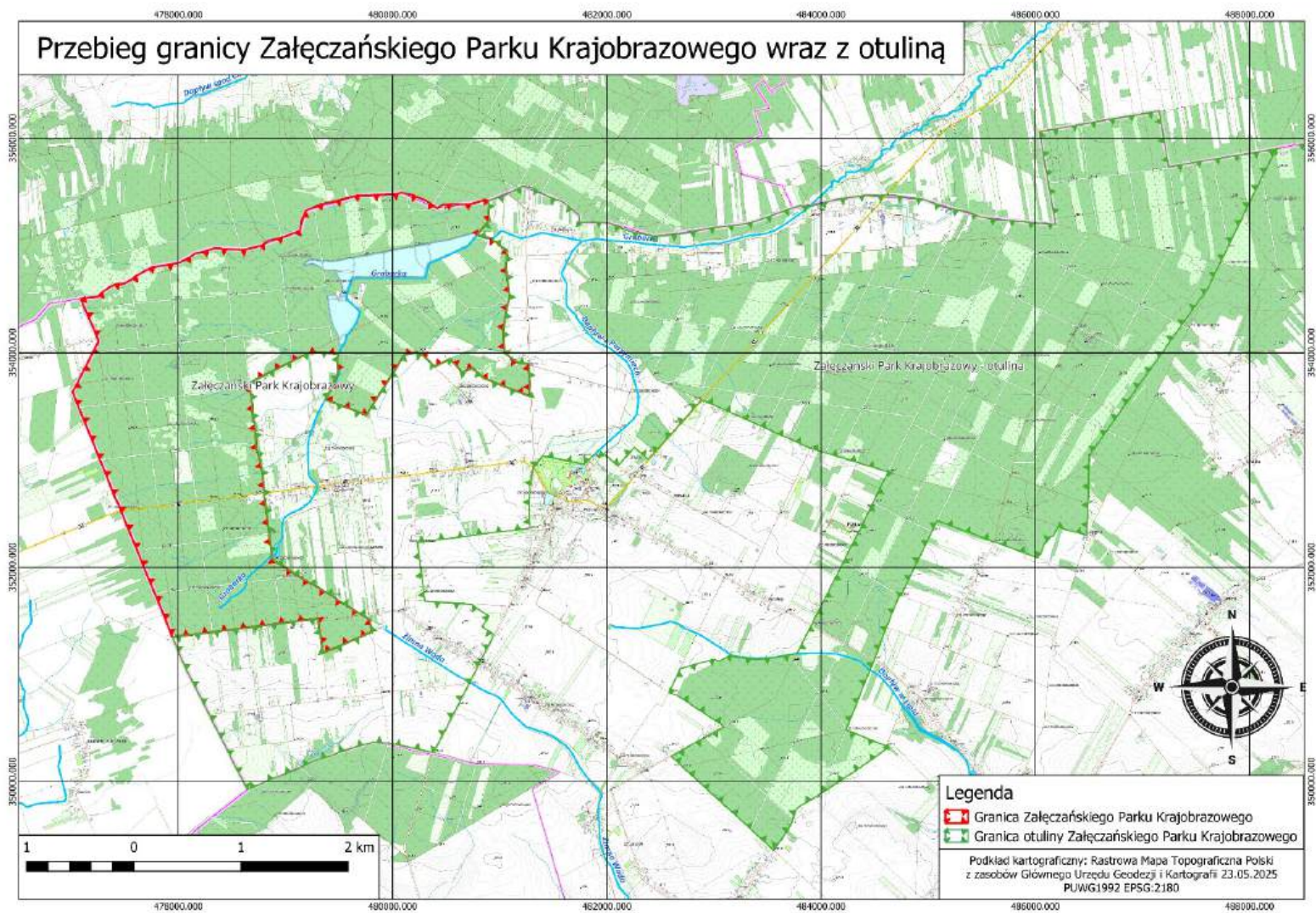
basenowymi o łącznej powierzchni powyżej 100m² i głębokości powyżej 0,4m w najgłębszym miejscu lub głębokości powyżej 1,2m.

5. Mapa Załęczańskiego Parku Krajobrazowego

Autor: Dawid Gołębiowski

6. Sieci hydrograficzne dla Załęczańskiego Parku Krajobrazowego

Autor: Dawid Gołębiowski

7. Wykaz tabelaryczny wód znajdujących się na terenie Załęczańskiego Parku Krajobrazowego

Tabela nr:1 Zestawienie miejsc, gdzie możliwe jest powstanie potencjalnych zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji.

Tabela obszarów wodnych znajdująca się w gminie Lipie					
LP.	Rodzaj wód	Lokalizacja Wieś/Ulica	TERYT Nr. Oddz. Leśnego Nr. Działki	Właściciel terenu/Zarządca	Sposób użytkowania
1.	Stawy	Gmina Lipie, Kleśniska	240603_2.0006.1420 240603_2.0006.1418	Własność prywatna	Staw hodowlany
2.	Cieki	Gmina Lipie, Kleśniska	Części działek: 240603_2.0006.1413 240603_2.0006.1411 240603_2.0006.1402 240603_2.0006.1388 240603_2.0006.1420 240603_2.0006.1418 240603_2.0006.1390 240603_2.0006.1392 240603_2.0006.1395 240603_2.0006.1397	Wody Polskie	Ciek
3.	Dopływ w Lipiu	Gmina Lipie	-	-	-
4.	Zimna Woda	Gmina Lipie	-	-	-
5.	Dopływ z Iwanowic Małych	Gmina Lipie	-	-	-
6.	Dopływ z Parzymiech	Gmina Lipie	-	-	-
7.	Rzeka Liswarta	Gmina Lipie	-	-	Spływ Kajakowy

8. Zagrożenie znajdujące się na obszarach wodnych w Załęczańskiego Parku Krajobrazowego.

Wejście do wody stwarza jednak zawsze zagrożenie, z którym należy się liczyć. Szczególnie groźne sytuacje to:

- niedostateczne umiejętności pływania,
- pływanie pod wpływem alkoholu,
- wstrząs termiczny,
- nadmierne oziębienie organizmu,
- wchodzenie do wody przy schorzeniach,
- skurcze,
- brodzenie w rzece,
- skakanie do nieznanej wody,
- przecenianie swoich sił i umiejętności,
- nieodpowiednia zabawa,
- miejsca zarośnięte przez roślinność wodną,
- zimne prądy,
- nagła zmiana warunków na wodzie,
- kąpiel w miejscach niewyznaczonych,
- woda zanieczyszczona różnego rodzaju nawozami.

Zagrożenia dla osób kąpiących wynikają z:

- braku lub słabej umiejętności pływania, niewłaściwej oceny tych umiejętności bądź złego stanu zdrowia,
- korzystania z miejsc nie przystosowanych do kąpieli
- wpływania w strefy porośnięte roślinnością wodną lub w miejsca bagniste, wykonywania skoków do wody bez znajomości głębokości i występowania obiektów zanurzonych,
- odbywania kąpieli w stanie pod wpływem alkoholu lub środków odurzających, -
- odbywania kąpieli przy niesprzyjających warunkach pogodowych (silne falowanie, niska temperatura wody, wyładowania atmosferyczne),
- korzystanie z tzw. „dzikich kąpielisk”, pozostających bez nadzoru ze strony specjalistycznych organizacji ratowniczych oraz administracji samorządowej,
- skażenie wody morskiej w wyniku zakwitów sinic
- kąpiel w wodzie zanieczyszczonej toksynami sinicowymi może wywoływać podrażnienia skóry, zapalenie spojówek, dolegliwości układu pokarmowego i oddechowego, w tym zawroty głowy, wymioty i gorączka,

- pożary roślinności przybrzeżnej, w tym lasów,
- uszkodzenie ciała poprzez przebicie, przecięcie itp. przez znajdujące się w wodzie śmieci lub złom,
- zaplątanie się w roślinność wodną, szuwary i inne,
- zapadnięcie się w mule, gliniastym dnie czy torfowisku.

Zagrożenia dla osób przebywających na lodzie:

- brak wiedzy na temat aktualnej grubości lodu umożliwiającego bezpieczne uprawianie wędkarstwa i sportów zimowych,
- załamanie się pokrywy lodowej pod ciężarem osoby wchodzącej na zbyt cienki lód, w szczególności w rejonach dopływu i odpływu wód powierzchniowych oraz obszarów źródliskowych,
- załamanie się pokrywy lodowej po wejściu na lód, wbrew obowiązującym zakazom, samochodem, ciągnikiem lub quadem, w przypadku wpadnięcia do wody,
- brak lub słaba umiejętność pływania, szok termiczny, szybkie wychłodzenie organizmu, brak sprzętu asekuracyjnego umożliwiającego wyjście na lód,
- niewłaściwe dla warunków pogodowych ubrania, skutkujące wyziębieniem organizmu, możliwością powstawania odmrożeń lub zamarznięcia, zwłaszcza w sytuacji pozostawania pod wpływem alkoholu lub środków odurzających.

Podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa wodnego ma obowiązek ujawniania zagrożeń w zakresie bezpieczeństwa osób przebywających na obszarach wodnych i przekazywania informacji o ujawnionych zagrożeniach właściwej radzie gminy, wynikający z art. 14 ust. 1 pkt 4 i 5 ustawy, powinien realizować na obszarze, na którym wykonuje ratownictwo wodne. Ustawodawca nie przewidział żadnych uprawnień kontrolnych dla podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa wodnego, stąd też jako nie mające podstaw prawnych są działania tych podmiotów, polegające na dokonywaniu „kontroli”, „audytów”, „przeглядów” pod względem zapewnienia warunków bezpieczeństwa przez zarządzających wyznaczonymi obszarami wodnymi i sposobu realizacji przez zarządzających wyznaczonymi obszarami wodnymi obowiązków określanych ustawą. Dopuszczalne jest natomiast wydawanie – na zlecenie zarządzającego wyznaczonym obszarem wodnym – opinii w kwestii warunków bezpieczeństwa na danym wyznaczonym obszarze wodnym.

9. Siły i środki, które mogą być wykorzystywane dla ograniczania zagrożeń oraz akcji ratowniczych na terenie Załęczańskiego Parku Krajobrazowego

Siły:

Powiatowe Państwowe Straże pożarne na terenie ZPK :

- Powiatowa Państwowa Straż Pożarna w Kłobucku

OSP na terenie ZPK:

- Ochotnicza straż Pożarna w Lipiu

Powiatowe komendy policji na terenie ZPK:

- Komenda Powiatowa Policji w Kłobucku

Środki:

Do środków, które mogą być wykorzystywane dla ograniczania zagrożeń oraz akcji ratowniczych na terenie **Załęczańskiego Parku Krajobrazowego**, są to:

- Posiadanie przez służby odpowiedniego sprzętu
- Przeszkolenie Służb z zakresu udzielania pomocy
- Posiadanie odpowiedniego ubioru do panujących warunków
- Odpowiednie umiejętności do panujących warunków
- Uświadamianie ludności o niebezpieczeństwach

10. Bibliografia

Zespół Parków Krajobrazowych Województwa śląskiego:

<https://www.zpk.com.pl/parki-krajobrazowe/zaleczanski-park-krajobrazowy>

Prawo wodne: <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/prawo-wodne-18625895>

Policja Śląska: <https://slaska.policja.gov.pl/kat/mapy/30,Komendy-Miejskie-i-Powiatowe-Slaskiej-Policji.html>

Komendy Powiatowe/Miejskie PSP: <https://www.gov.pl/web/kwpsp-katowice/komendy-powiatowemiejskie-psp>

Dziennik urzędowy:

https://bip.slaskie.pl/sejmik_wojewodztwa/sesje_sejmiku/uchwaly/uchwala-sejmiku-nr-vi59102023-z-dnia-2023-08-28.html

11.kontakt alarmowy

Zintegrowany System Ratownictwa WOPR - Telefon alarmowy nad wodą

601 100 100

Centrum Powiadamiania Ratunkowego w Gdańsku – telefon alarmowy , bezpłatny, na terenie całej Unii Europejskiej

112

WOPR. Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe. Oddział regionalny | **Adres:** Wały Dwernickiego 117/121, 42-217 Częstochowa:

32 324 23 55

Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego oddział w kalinie | **Adres:** Lompy 6, 42-284 Herby:

34 357 49 02; 519 141 502

Komenda Powiatowa Policji w Kłobucku | **Adres:** Bohaterów Bitwy pod Mokrą 5, 42-100 Kłobuck

Tel: 47 858 22 00

Powiatowa Państwowa Straż Pożarna w Kłobucku | **Adres:** Częstochowska 45, 42-100 Kłobuck

Tel: 34 317 22 65

Ochotnicza straż Pożarna w Lipiu | **Adres:** Parkowa, 42-165 Lipie